

Διπλωματία

Ανάλυση

Μετά το Ελσίνκι

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΡΤΑΛΗΣ

Στην πρώτη ουσιαστική της φάση εισέρχεται αυτή την εβδομάδα η «μετά Ελσίνκι εποχή» στις ελληνοτουρκικές σχέσεις με την επίσκεψη του υπουργού Εξωτερικών κ. Γ. Παπανδρέου στην Τουρκία. Μια φάση κατά τη διάρκεια της οποίας θα φανεί ξεκάθαρα αν η Αγκυρα (όπως το έπραξε ήδη η Αθήνα) είναι έτοιμη να ανταποκριθεί στις νέες προοπτικές που ανοίγονται στη νέα αυτή περίοδο. Και είναι φυσικό ότι για να συμβεί αυτό θα πρέπει οι τούρκοι ιθύνοντες να εγκαταλείψουν τον παλαιό τρόπο σκέπτεσθαι.

Η αλήθεια είναι ότι τον τελευταίο καιρό στη γειτονική μας χώρα έχει ξεσπάσει ανοικτή σύγκρουση μεταξύ ευρωπαϊστών και εθνικιστών όχι μόνο μέσα στην ευρύτερη κοινωνία, αλλά και μέσα στην ίδια την κυβέρνηση. Ολη η διαδικασία που ακολουθήθηκε για να ληφθεί η απόφαση για την αναστολή της εκτέλεσης της ποινής του Αμπντουλάχ Οτσαλάν υπήρξε ιδιαίτερα χαρακτηριστική και δείχνει ότι η κυβέρνηση παρά τις εσωτερικές δυσκολίες που αντιμετωπίζει μπορεί, αν το θέλει, να ανταποκριθεί στις ευρωπαϊκές επιταγές.

Το ερώτημα είναι τώρα αν θα αποδειχθεί ότι είναι το ίδιο έτοιμη να ακολουθήσει και στις ελληνοτουρκικές σχέσεις καθώς και στο Κυπριακό τις επιταγές του Ελσίνκι. Διότι φυσικά δεν αρκεί το καλό κλίμα που δημιουργήθηκε από την αλληλεγγύη που επιδείχθηκε κατά τη διάρκεια των σεισμών, αλλά απαιτούνται συγκεκριμένες αποφάσεις, οι οποίες θα οδηγούν μακριά από τα αδιέξοδα του παρελθόντος.

Ο κ. Παπανδρέου μεταβαίνει αυτή την εβδομάδα στην Αγκυρα και στην Κωνσταντινούπολη έχοντας στις αποσκευές του έτοιμες για υπογραφή πέντε συμφωνίες, ενώ άλλες τέσσερις θα υπογραφούν κατά την επίσκεψη του ομολόγου του κ. Τζεμ στην Αθήνα στις 5 Φεβρουαρίου. Εκτός όμως από τις επισκέψεις αυτές, θα πραγματοποιηθεί παράλληλα και σειρά επαφών μεταξύ επιχειρηματιών και δημοσιογράφων. Ολα αυτά πριν ακόμη από μερικούς μήνες (και ας μην ξεχνούμε την κορύφωση της κρίσης με την τραγελαφική υπόθεση Οτσαλάν) θα ήταν αδιανόητα.

Βέβαιο είναι λοιπόν ότι το κλίμα έχει αλλάξει, όπως είναι βέβαιο ότι και οι δύο λαοί επιθυμούν τώρα την προσέγγιση. Αυτό έχει φανεί αλλεπάλληλες φορές κατά τη διάρκεια των κοινών πολιτιστικών εκδηλώσεων φιλίας, επαγγελματικών ή αθλητικών συναντήσεων. Από την άλλη όμως πλευρά η τουρκική κυβέρνηση δεν έχει ανταποκριθεί ως σήμερα με μια χειρονομία καλής θέλησης ως απάντηση στη θετική για την Τουρκία πολιτική που ακολούθησε η ελληνική πλευρά στο Ελσίνκι. Και δεν είναι δύσκολο να αντιληφθεί κανείς πού θα βρίσκονταν σήμερα τα πράγματα αν η Ελλάδα είχε και πάλι προβάλει βέτο στην τουρκική υποψηφιότητα.

Αντί λοιπόν να υπάρξει κάποια χειρονομία, υπάρχει αντίθετα εμμονή στις γνωστές από το παρελθόν αδιάλλακτες θέσεις. Έτσι και οι παραβιάσεις στο Αιγαίο συνεχίζονται, έστω και με μειωμένους αριθμούς, και ζητείται συνεχώς ένας διάλογος εφ' όλης της ύλης για το Αιγαίο, γεγονός που υποδηλώνει ότι η Αγκυρα εμμένει στην ανατροπή του σημερινού στάτους κβο. Εμμονή στις ίδιες θέσεις υπάρχει και στο Κυπριακό με τη θεωρία της ύπαρξης των δύο κυρίαρχων ανεξαρτήτων κρατών, ως δήθεν αναμφισβήτητης πραγματικότητας, γεγονός που

δεν δημιουργεί καμία αισιοδοξία εν όψει του νέου γύρου των διακοινοτικών συνομιλιών.

Ακόμη και την απόφαση του ίδιου του Ελσίνκι συνεχίζει να αμφισβητεί η Αγκυρα με το επιχείρημα ότι το 2004 δεν θα είναι υποχρεωτική η προσφυγή στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, αλλά ότι απλώς τότε θα υπάρξει μια απλή εξέταση από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του θέματος των συνοριακών διαφορών, χωρίς καμία δέσμευση. Ενώ και στο Κυπριακό, παρά τη ρητή αναφορά του Ελσίνκι ότι θα υπάρξει ένταξη της Κύπρου έστω και αν δεν έχει επιλυθεί το κυπριακό πρόβλημα, η Αγκυρα συνεχίζει να υποστηρίζει ότι δεν μπορεί να υπάρξει καμία τέτοια συζήτηση, αν προηγουμένως δεν έχει λυθεί το πρόβλημα. Στην αποκλειστική συνέντευξη που δίνει σήμερα στο «Βήμα» ο κ. Τζεμ η εμμονή στις θέσεις αυτές είναι ιδιαίτερα αποκαλυπτική.

Υπό το πρίσμα αυτό εύκολα γίνεται αντιληπτό ότι η Αγκυρα (παρά τις νέες προοπτικές που της προσφέρει το Ελσίνκι) δυσκολεύεται προς το παρόν τουλάχιστον να απαλλαγεί από τις γνωστές πολιτικές του παρελθόντος. Ίσως να είναι ακόμη πολύ νωρίς. Το βέβαιο όμως είναι ότι όσο η τουρκική ηγεσία αρνείται να προσαρμοσθεί στα ευρωπαϊκά δεδομένα για την αντιμετώπιση των προβλημάτων με τις γειτονικές της χώρες τόσο οι ελληνοτουρκικές σχέσεις δεν θα μπορούν να βγουν από το γνωστό αδιέξοδο.

Το ΒΗΜΑ, 16/01/2000 , Σελ.: Α29
Κωδικός άρθρου: Β12817Α292
ID: 204085

Αυτό το κείμενο εκτυπώθηκε από "ΤΟ ΒΗΜΑ", στη διεύθυνση
http://www.tovima.gr/print_article.php?e=B&f=12817&m=A29&aa=2